

خیز ایران برای تصاحب جایگاه نخست بازار زعفران دنیا

کُرکُم یا زَر پَران (زعفران عربی شده زریران است) گیاهی است با نام علمی *Crocus sativus* از تیره زنبقیان، سردهٔ زعفران که خواص دارویی و رنگ غذایی دارد.

به گزارش اگروودنیوز، گیاهی کوچک و چند ساله به ارتفاع ۱۰ تا ۳۰ سانتی‌متر که از وسط پیاز یا قاعده ساقه آن، تعدادی برگ باریک و دراز خارج می‌شوند و از وسط برگ‌ها نیز، ساقه گلدار خارج شده که به یک تا سه گل منتهی می‌شود. گل‌ها دارای ۶ گلبرگ بنفش رنگ هستند که ممکن است در بعضی واریته‌ها به رنگ گلی یا ارغوانی باشند.

همچنین گل‌ها دارای ۳ پرچم و یک مادگی منتهی به کلالهٔ سه شاخه به رنگ قرمز متمایل به نارنجی است که قسمت مورد استفاده این گیاه، انتهای خامه و کلاله سه شاخه می‌باشد و به نام زعفران مشهور است و دارای بوی معطر با طعم کمی تلخ می‌باشد.

در خصوص تاریخچه کاشت زعفران در ایران باید گفت مستندات تاریخی تاریخچه زعفران بیانگر این واقعیت است که ایرانیان از روزگاران کهن به زر و زعفران علاقه و توجهی زیاد داشته‌اند، به‌طوری که در جشن‌ها و سرورها و مجالس بزم و نشاط مانند عروسی‌ها و اعیاد، یا استقبال از بزرگان و زائران زر و زعفران نثار قدم‌ها می‌کردند و در برپایی با شکوه‌تر این‌گونه آئین‌ها، ضمن آذین‌بندی و آینه‌بندان،

سکه‌های زرین و سیمین را به همراه زعفران و گل و نقل بر سر عروس و داماد یا شخصیت‌های مورد نظر و گاهی همه حاضران در این‌گونه مراسم مریختند. در برخی از مراسم هم زعفران را به تنهایی یا همراه با مشک و عنبر و عود دود می‌کردند و گلاب می‌پاشیدند.

به همین دلیل و با توجه به قدمت تاریخی کاشت، داشت، برداشت و استفاده از زعفران در کشور و نیز صادرات آن، بی‌جهت نیست که از ایران به عنوان سلطان طلای سرخ یاد می‌شود؛ اما چند صباحی است که حال و روز زعفران ایرانی همانند پسته و فرش ایرانی به دلیل بی‌توجهی متولیان امر خوب نیست و رقبا هم از این کارزار به نفع خود استفاده کرده‌اند؛ و زعفران ایرانی حالا هم به نام آنها است و هم به کام‌شان.

بر این اساس نگاهی به آمار نشان می‌دهد کشور اسپانیا در حالی حتی یک تن تولید زعفران ندارد که حدود یکصد تن در سال ۱۳۹۳ زعفران صادر کرده است. و یا کشور امارات در شرایطی حتی یک مزرعه زعفران ندارد که جزو کشورهای عمده صادرکننده زعفران جهان است. جالب این که افغانستان هم در سال ۱۳۷۰ حتی یک کیلو تولید زعفران نداشته است و حالا سخن از تولید ۱۴ تنی زعفران در این کشور به میان می‌آید. ضمن این که در سایه بی‌توجهی متولیان امر این روزها از افغانستان، یونان، مراکش، ترکیه و هند به عنوان رقبای ایران در زمینه تولید و تجارت زعفران یاد می‌شود در کشوری مانند چین حتی با روش‌های گلخانه‌ای زعفران تولید می‌شود.

این در حالی است که معاملات زعفران سال‌ها است که در کشور ما بر مبنای خرده‌فروشی انجام می‌شود و به دلیل عرضه فله‌ای زعفران و عدم یکپارچگی و حضور واسطه‌ها هیچ‌گاه نتوانستیم به جایگاه واقعی خود در بازار جهانی برسیم.

شاید به همین دلیل باشد که حالا متولیان امر به این فکر افتاده‌اند تا از استفاده از ابزارها و بازارهای مختلف برای سروسامان دادن به بازار داخلی زعفران و همچنین بازگشت به بازارهای جهانی استفاده کنند و بر این اساس است که در چند روز گذشته معاملات آتی زعفران در بورس کالا آغاز شده است.

این در حالی است که برخی کارشناسان بر این باورند که راه‌اندازی قرارداد آتی زعفران در بورس کالا علاوه بر این که می‌تواند رفته رفته زمینه‌های لازم برای بدست آوردن رکوردهای از دست رفته ایران

در بازار جهانی طلای سرخ را فراهم کند، این امکان را نیز بوجود می‌آورد تا یک چشمانداز درست و واقعی از قیمت محصول در آینده را به زعفران‌کاران و مصرف‌کنندگان ارائه دهد.

البته عرضه زعفران در بورس کالا چند مزیت بزرگ دیگر هم دارد که اطلاع کشاورزان از قیمت‌های واقعی، کاهش یا حذف واسطه‌ها در روند خرید ارزان‌قیمت محصول از کشاورز، انعکاس قیمت‌های داخلی که بر اساس مکانیسم عرضه و تقاضا کشف می‌شود در بازارهای جهانی و ارزآوری بیشتر این محصول برای کشور از جمله این مزایا به شمار می‌روند.

در این راستا برخی معتقدند برنامه مسوولان برای توسعه معاملات زعفران در بورس کالای ایران و امکان صادرات و آغاز معاملات آتی زعفران در این بستر، نیز یک شانس بزرگ برای احیای بازار زعفران ایران تلقی می‌شود، هر چند که بهره‌گیری از ظرفیت بورس کالا برای کشف واقعی قیمت این محصول و صادرات یکپارچه با حضور تجار زعفران و در اختیار گرفتن نبض بازار و قیمت زعفران جهان اقدام بزرگی است که به حمایت همه‌جانبه نیاز دارد.

از سوی دیگر در خصوص یکی دیگر از مزایای عرضه زعفران در بازار سرمایه باید گفت سالیان سال است که واسطه‌ها در بازار زعفران حرف اول را می‌زنند و به نظر می‌رسد با عرضه زعفران در بورس کالا حالا بهترین مکانیسم بوجود آمده تا با سازوکاری شفاف و مدرن این بازار سروسامان بگیرد حاصل دسترنج کشاورزان به خوشان برسد.

در مجموع باید گفت هر چند استفاده از قراردادهای آتی در محصولات کشاورزی سابقه قدیمی در دنیا دارد و در حالی قراردادهای آتی در بیشتر کشورهای دنیا معامله شده و نوسان شدید قیمتی و عدم ثبات قیمت را پوشش می‌دهد که به گفته رئیس سازمان بورس، این روزها بورس کالای ایران در دنیا از لحاظ تنوع محصول بی‌نظیر است و وجود زعفران به عنوان یک محصول استراتژیک و ارزشمند در این بورس نیز به زعفرانی شدن و افزایش ارزش آن کمک کرده است.

از سوی دیگر مدیرعامل بورس کالای ایران نیز از امکان حضور و دریافت کد معاملاتی برای مشتریان خارجی خبر داده و گفته، علاوه بر معامله‌گران داخلی، مشتریان خارجی نیز می‌توانند با دریافت کد معاملاتی بورس کالا، در معاملات نقدی و مشتقه زعفران حضور یابند؛ که مجموعه این عوامل یعنی خیز ایران برای بدست گرفتن دوباره جایگاه

نخست خود در بازار زعفران دنیا .